

کالبدشکافی مفهومی نفوذ از منظر امام خمینی (ره)

نوع مقاله: پژوهشی

اصغر افتخاری^۱، حامد کیانی مجاهد^۲

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۱۱/۰۴

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۰۷/۲۱

چکیده

یکی از اساسی‌ترین مخاطرات و چالش‌های فراروی نظام اسلامی، «پروژه نفوذ خارجی» است که با توجه به گستردگی آن، کسب شناخت همه‌جانبه در قبال این مسأله، نخستین گام در راستای تأمین منافع و امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران است. با عنایت به اهمیت و اکاوی ابعاد مفهومی نفوذ، مقاله حاضر با استفاده از روش «تحلیل محتوا»، به دنبال پاسخ‌گویی به این پرسش است که مفهوم نفوذ در اندیشه امام خمینی (رحمه‌الله) دارای چه مؤلفه‌هایی است و در چارچوب اندیشه ایشان، چه معنایی دارد؟ در این راستا، نگارندگان برای ایجاد تناظر در موضوع از الگوی علل اربعه بهره گرفته و به تبیین علل مادی، فاعلی، صوری و غائی، مسأله نفوذ در اندیشه امام خمینی (ره) پرداخته و از این رهگذر، تعریف امام راحل از مفهوم نفوذ را استنباط و ارائه کرده‌اند. طبق نتایج حاصل از پژوهش، این تعریف عبارت است از: «نفوذ نقشه‌ای تدریجی، کارشناسی شده و جذابیت‌محور است که در مجرای ارتباطی دوسویه به دنبال تأثیرگذاری بر نظام سیاسی و گروه‌های مختلف ملت است. هدف این نقشه غیر ملموس - که به دست عامل داخلی و خارجی نفوذ پیاده‌سازی می‌شود - استحاله مخاطب و کار ویژه آن تهی کردن ملت و نظام اسلامی از عناصر مولد قدرت است». با این تعریف نفوذ، سیاستی نرم است و در پوشش‌های گوناگون صورت می‌گیرد، تشخیص آن دشوار بوده و می‌تواند ضربات جبران‌ناپذیری بر ملت و نظام اسلامی وارد آورد.

واژه‌گان کلیدی: نفوذ، امام خمینی (ره)، علل اربعه، استحاله، قدرت نرم

1- دانشیار علوم سیاسی دانشگاه امام صادق(ع)، تهران، ایران.

2- دانشجوی دکتری علوم سیاسی دانشگاه امام صادق(ع)، تهران، ایران. (نویسنده مسئول)

مقدمه

میزان برنامه‌ریزی و اهتمام در راستای مقابله با چالش‌ها و تهدیدات فراروی یک حکومت، به دو عامل بستگی دارد: اول، گستردگی، سطح آسیب‌رسانندگی و دامنه فراگیری آن تهدید و دیگری، شیوه نگرش دست‌اندرکاران حکومتی در سطوح مختلف نسبت به سطح تهدید چالش مورد نظر. یکی از مهم‌ترین این چالش‌ها و تهدیدات پیش‌روی نظام جمهوری اسلامی ایران، «مسأله نفوذ خارجی» است، که هم در ابعاد گوناگون امنیتی، سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی به صورت گسترده در جریان است و هم به خاطر «نرم» و «ناملموس» بودن بعضی از جوانب آن، از دایره فهم همه‌جانبه برخی از دست‌اندرکاران و کارشناسان به دور بوده و تا حدود زیادی رادارگریز است؛ علاوه بر این نکته، وجود برخی نقاط ضعف یا قوت‌گرایی، بینشی و نگرشی در مسئولان و کارشناسان مربوط، سبب بروز رویکردهای گوناگون در رابطه با این مسأله می‌شود که می‌توان طرفداران این رویکردها را در سه دسته یعنی «قائلان به وجود توطئه»، «قائلان به وجود توهم توطئه» و «قائلان به وجود توهم نفی توطئه» تقسیم‌بندی کرد. تعیین میزان بهره‌مندی هر یک از این رویکردها از موازین حقیقت و واقعیت‌گرایی، در گرو شناسایی و تبیین مستند و منطقی وجوه مختلف و قابل فهم «مسأله نفوذ» است. در این راستا، رهبری معظم انقلاب، در واکاوی نقشه کلان این عرصه، نقش بسزایی در برجسته‌سازی مفهوم نفوذ در دایره‌واژگان سیاسی کشور ایفا کرده و بر انجام پژوهش‌های بعدی تأکید بسیار کرده‌اند (۹۵/۳/۲۵- بیانات رهبری در دیدار مسئولان نظام). پژوهش‌هایی که اگرچه روز به روز بر دامنه آنها افزوده می‌شود، اما در میانه آنها خلأ وجود یک پژوهش بنیادین به چشم می‌خورد که آن عبارت است از «مفهوم‌شناسی مسأله نفوذ در اندیشه امام خمینی (رحمه‌الله)». این پژوهش، از آن منظر اهمیت دارد که یکی از اساسی‌ترین تهدیدات ساختمان انقلاب و نظام اسلامی را در مقام مفهوم‌شناسی، از منظر معمار کبیر آن، بررسی می‌کند و جایگاه «مسأله نفوذ» در منظومه فکری امام خمینی (رحمه‌الله) را آشکار می‌سازد،

تا از این رهگذر، سابقهٔ اهتمام به «مسألهٔ نفوذ» در ادبیات سیاسی کشور، به دوران شکل‌گیری و پیروزی انقلاب اسلامی بازگردد. بر این اساس، پرسش اصلی پژوهش عبارت است از اینکه مفهوم نفوذ در اندیشهٔ امام خمینی(رحمه الله) دارای چه ابعادی است و بر این مبنا، مفهوم نفوذ دارای چه معنایی است؟

با عنایت به اهمیت مسأله، پژوهش حاضر با استفاده از روش تحلیل محتوا، نخست به مفهوم‌شناسی نفوذ از منظر اندیشمندان مختلف می‌پردازد و سپس در چارچوب فرآیندی که توضیح گام‌به‌گام آن در بخش «چارچوب روشی» بیان خواهد شد، ضمن استفاده از الگوی منطقی علل اربعه برای ایجاد تناظر در موضوع، تعریف مختار امام راحل از مفهوم نفوذ را ارائه می‌دهد.

۱. پیشینهٔ پژوهش

اگرچه به دلیل جایگاه کلیدی امام خمینی(ره) در ساختار ایران پساانقلاب، پژوهش‌های متعددی در حوزهٔ اندیشه و عمل ایشان انجام شده است، اما با این وجود، کمبود آثار علمی روش‌مند در برخی ساحات در منظومهٔ فکری ایشان به چشم می‌خورد. یکی از این حوزه‌های خلأ، کالبدشکافی مفهومی نفوذ بر مبنای اندیشهٔ بنیان‌گذار کبیر انقلاب اسلامی است. نفوذی که در ادبیات علوم سیاسی کشور با اهمیتی که دارد آنگونه که باید و شاید به آن پرداخته نشده است.

با بررسی و درنگ در آثاری که به نوعی در ارتباط این موضوع هستند، می‌توان متون موجود را به دو دسته اصلی تقسیم کرد:

اول: آثاری که در آنها نفوذ در حد یک سیاست دشمن برای ضربه زدن به منافع ملت ایران مطرح بوده است. در این آثار اقدامات دشمن در حوزهٔ نفوذ به صورت کلی بیان شده است ولی بیان تحلیلی چستی نفوذ مد نظر نبوده و فقط مصادیق آن آمده است. در این خصوص می‌توان به کتاب «دشمن‌شناسی از دیدگاه امام خمینی» (نگارش ۱۳۸۴) اشاره

داشت. در همین ارتباط می‌توان به منابعی اشاره داشت که نفوذ به‌عنوان پدیده‌ای که باید با آن مقابله شود، مطرح است. به‌عبارت دیگر در بیشتر موارد، در بارهٔ ضد نفوذ بحث شده و تحلیل نفوذ محوریت ندارد. در این ارتباط می‌توان به «اصول و راهبردهای دفاعی امام خمینی (ره) در مبارزه با استکبار» (موسوی ۱۳۹۲)، و «راهبردشناسی مقابله با نظام سلطه در اندیشهٔ سیاسی امام خمینی» (حدادی ۱۳۹۵) اشاره کرد.

دوم: آثاری که در آنها تحلیل نفوذ و بیان برخی از ویژگی‌های آن مد نظر بوده و از این حیث به رویکرد مقالهٔ حاضر نزدیک است، با این تفاوت که این آثار به تحلیل دیدگاه امام (ره) نپرداخته‌اند. در این زمینه می‌توان به مقالهٔ «نظریهٔ نفوذ؛ تبیین ماهیت انواع نفوذ و رابطهٔ آنها با دستگاه چهار طیفی تهدید (با بهره‌گیری از دیدگاه‌ها و بیانات امام خامنه‌ای)» اشاره کرد. مقاله‌ای که در آن نویسندگان درصدد ارائهٔ رابطهٔ قدرت نرم و نفوذ بوده‌اند (احمدیان، ۱۳۹۴). پورکاوه و صلواتیان نیز در مقالهٔ «فرایند و سازوکار پروژهٔ نفوذ بر مبنای دیدگاه مقام معظم رهبری»، به مفهوم‌سازی و تشریح فرآیند و سازوکار نفوذ پرداخته‌اند (پورکاوه و صلواتیان، ۱۳۹۶). از دیگر آثار در حوزهٔ نفوذ می‌توان به پایان‌نامهٔ «نفوذ گفتمانی ایالات متحده در جمهوری اسلامی ایران از منظر بازاریابی سیاسی» اشاره کرد که در آن ضمن مفهوم‌شناسی نفوذ، به بحث در باب کلیات جوانب نفوذ آمریکا در ایران جدید توجه شده است (کیانی مجاهد، ۱۳۹۶).

با توجه به پیشینهٔ تحلیلی موضوع مشخص می‌شود که این مقاله از آن حیث که بر موضوع تحلیل علمی نفوذ در اندیشه امام (ره) اختصاص دارد، از متون پیشین متمایز می‌نماید؛ در واقع، نوآوری مقالهٔ حاضر در تمرکز علمی و روشمند بر مفهوم‌شناسی یکی از اساسی‌ترین مخاطرات امنیت ملی کشور در چارچوب اندیشه‌های معمار کبیر انقلاب است.

۲. تعریف مفهوم نفوذ

نفوذ، راهبرد کلان حکومت‌ها برای تأمین منافع ملی است که در راستای پیاده‌سازی آن، منظومه سیاست‌ورزی دولت‌ها طراحی و اجرا می‌شود. این راهبرد، مشتمل بر کاربری هدفمند قدرت نرم و قدرت سخت است، اما بیشتر از جنس قدرت نرم است تا قدرت سخت؛ چراکه قدرت نرم، توانایی کسب مطلوب از طریق جاذبه است (نای، ۱۳۸۷: ۲۴) به معنای توانایی رسیدن به اهداف مورد نظر از طریق جلب دیگران به جای استفاده از زور است (مقتدر و کتابی، ۱۳۹۷: ۹۱) و ازین‌رو بازدهی، مقبولیت و تأثیرگذاری بیشتری نسبت به قدرت سخت ایجاد می‌کند. البته لازم به ذکر است که «قدرت نرم دقیقاً همانند نفوذ نیست؛ زیرا نفوذ می‌تواند شامل قدرت سخت (تهدید) و یا پاداش نیز باشد» (نای، ۱۳۸۷: ۴۴).

تعاریف گوناگونی در رابطه با نفوذ ارائه شده است. در کتاب «تحلیل سیاسی مدرن»، نفوذ، رابطه‌ای میان کنشگران انسانی تلقی شده، به گونه‌ای که نیازها، خواست‌ها، ترجیحات یا نیت یک یا چند کنشگر بر کنش‌ها یا تمایل به عمل یک یا چند کنشگر در جهت هم‌هانگی (و یا غیر مغایر) با نیازها، ترجیحات یا نیت نفوذگذاران، اثر گذارد (دال و استاین، ۱۳۹۲: ۴۵). در تعریفی دیگر، نفوذ به توانایی‌هایی گفته می‌شود که با آن، کسی یا کسانی می‌توانند بر دیگران اثر بگذارند و آنها را با خود همراه و هم‌عقیده سازند و ریشه آن حیثیت یا حسن شهرت و علم و تجربه است (ابوالحمد، ۱۳۶۵: ۹۹). به عبارت دیگر، نفوذ، رابطه‌ای است که در آن، فردی دیگری را به کاری وا می‌دارد، بدون آنکه فرد دوم احساس کند که وادار شده است. اغلب، وادار شونده فاقد امکانات مادی و ابزار است و فرد نفوذگذار در موقعیتی به سر می‌برد که اگر اراده کند، می‌تواند خلاف خواست فرد نفوذپذیر عمل کند (عالم، ۱۳۷۳: ۹۳-۹۲). «مورهد» نیز عقیده دارد، که اگر شخصی بتواند دیگری را متقاعد کند که عقیده‌اش را درباره یک یا چند موضوع تغییر دهد، رفتاری را

انجام دهد و یا از انجام آن خودداری کند و به محیط پیرامون خود به شکلی خاص بنگرد، در حقیقت نفوذ تحقق یافته است (مورهد، ۱۳۸۶: ۳۸۳).

۳. چارچوب روشی

تبیین مفهوم نفوذ در معنای چند بعدی آن که مشتمل بر نفوذ سخت و نرم می‌شود، مقارن با ارائه چارچوب نظری متناسب با منظومه فکری امام خمینی (ره) است. به نظر فلاسفه، هر امر حادثی نیازمند چهار علت است: علت مادی، صوری، فاعلی و غایی (مصباح یزدی، ۱۳۶۶: ۲۰). امر حادث، به معنای پدیده‌ای است که از ابتدا نبوده و سپس به وجود آمده است. در واقع، هرگاه از این امر حادث پرسش می‌کنیم، از این چهار علت پرسش کرده‌ایم. بر این مبنا، در بحث نفوذ نیز چهار پرسش مورد توجه است و پژوهش فرارو نیز به دنبال پاسخ به پرسش‌های زیر در راستای رسالت مقاله است:

الف: پرسش‌های علت مادی: نفوذ از منظر ماهیت‌شناسانه از چه جنسی است؟ بسترهای پیاده‌سازی نفوذ کدام است؟

ب: پرسش‌های علت صوری: ویژگی‌های بنیادین نفوذ چیست؟ ویژگی‌های شکلی و ظاهری نفوذ چیست؟

ج: پرسش‌های علت فاعلی: کارگزاران خارجی طراحی و پیاده‌سازی نفوذ چه افراد یا گروه‌هایی هستند؟ کارگزاران داخلی طراحی و پیاده‌سازی نفوذ چه افراد یا گروه‌هایی هستند؟

د: پرسش‌های علت غایی: هدف عاملیت نفوذ از پیاده‌سازی نفوذ چیست؟ پروژه نفوذ چه تأثیری بر ساختار و رفتار جامعه مخاطب نفوذ بر جای می‌گذارد؟

پژوهش حاضر با استفاده از روش تحلیل محتوا در پی پاسخ به پرسش اصلی مقاله است و در این راستا، مراحل چندگانه‌ای را در چارچوب اقتضات روشی و مفهومی، طی می‌کند تا در چارچوب علل اربعه که برای ایجاد تناظر در موضوع به کار گرفته شده است،

به مفهوم‌شناسی نفوذ در اندیشه امام خمینی (ره) پردازد. نخستین گام از این فرآیند، مشخص کردن کلیدواژه‌های مرتبط با مفهوم نفوذ در اندیشه امام خمینی (ره) است. این گام، با رجوع به چند تن از اساتید بنام و متخصص در حوزه اندیشه امام خمینی (ره)، در چارچوب روش مصاحبه برای کسب نظرات نخبگانی انجام پذیرفته است. کاربرست روش مصاحبه نخبگانی، بدین صورت بوده است که در ابتدا مجموعه‌ای از تعاریف «نفوذ» به متخصصان ارائه و از ایشان خواسته شده که کلیدواژه‌های مرتبط با موضوع در اندیشه امام راحل را در اختیار پژوهشگر قرار دهند (در جدول، شماره ۱، فهرست این واژگان و آمارهای مرتبط با آنها ذکر شده است).

ردیف	کلیدواژه	تعداد کل فیش‌های موجود	تعداد فیش‌ها پس از پالایش نهایی
۱	نفوذ	۲۶۹	۲۱
۲	رخنه	۵۲	۵
۳	اغفال	۱۸۵	۸
۴	شیطننت	۸۳	۱۰
۵	حیله	۶۰	۲
۶	سمپاشی	۲۴	۲
۷	نقشه	۲۵۷	۱۵
۸	اجانب	۷۰۷	۷
۹	اذناب	۲۶	۱
۱۰	آلت‌دست	۵۰	۱
۱۱	ایادی	۱۴۵	۱۴
۱۲	عمال	۴۱۱	۱۶
۱۳	نوکر	۱۱۳	۳
۱۴	امنیت	۲۲۶	۰
۱۵	جاسوسی	۱۳۱	۴
فیش‌ها بدون اشتراک کلیدواژه‌ای: ۱۰۹		۲۷۳۹	
فیش‌ها با اشتراک کلیدواژه‌ای: ۸۹			

جدول شماره (۱): فهرست کلیدواژه‌ها و آمارهای مرتبط در فرآیند پالایش

در گام بعد، پس از تعیین روشمند واژگان مرتبط با مفهوم نفوذ در اندیشه امام راحل، فیش‌های حاوی این واژگان با استفاده از نرم‌افزار «صحیفه امام»، استخراج شده و هر یک از علل اربعه بر این فیش‌ها عرضه شده و از پالایش آنها، جدول تحلیل محتوای مفهوم نفوذ در اندیشه معمار کبیر انقلاب اسلامی، به‌دست آمده است؛ جدولی که محتوای آن، خروجی و نتایج حاصل از پژوهش را به‌دست می‌دهد. لازم به‌ذکر است، که فرآیند پالایش فیش‌ها در سه نوبت انجام پذیرفته و پس از جرح و تعدیل واژگان و افزوده شدن برخی واژگان در حین بررسی فیش‌های مرتبط با فهرست واژگان اولیه و اعتبارسنجی آنها، فیش‌های نهایی به‌دست آمده است. جدول تحلیل محتوای فیش‌های به‌دست آمده به قرار زیر است:

ردیف	مثن	کلیدواژه	منبع	مضمون فراگیر	مضمون پایه‌ای
۱	یک تیرنگ بزرگی که از غرب سرازیر شده است و دول اسلامی را تحت نفوذ قرار داده است، یا اینکه تطمیع کرده است یا تهدید کرده است؛ و این را در مطامعان می‌بینیم. در مجلات می‌بینیم. در تبلیغاتشان. در رادیوهایشان	نفوذ	۱-۳۷۷	علت فاعلی	غرب
				علت مادی	تیرنگ بزرگ
۲	امید است که علمای اعلام و مراجع بزرگ اسلام از حیات و نفوذ اجانب و عمال استعمار به حوزه‌های علمی و جامعه روحانیت جلوگیری به عمل آورند، و ایادی مخالفین را که در سلک روحانیت قرار دارند و اسلام و روحانیت را به سقوط و انحطاط تهدید می‌کنند طرد و رسوا سازند.	نفوذ	۲-۴۸۹	علت فاعلی	اجانب- عمال استعمار- ایادی مخالفین
				علت غایی	ساقط و منحل کردن روحانیت
				علت صوری	اقدام در پوشش اسلام
۳	هرچه را که در داخل به آن نیاز داشته باشیم از خارج می‌خریم. ولی در همه این تجارتها بر مبنای دو طرف مساوی عمل خواهیم کرد و حاضر نیستیم که دولتی نخواهد مبادلات اقتصادی را اهرمی برای نفوذ سیاسی و تحمیل اغراض استعمارگرانه خود قرار دهد.	نفوذ	۳-۳۸۴	علت صوری	رابطه‌ای بودن
				علت غایی	تحمیل اغراض استعمارگرانه
۴	دشمن برای خراب کردن چهره نهفت از طریق نفوذ دادن افراد مفسد و مغرض در میان توده مسلمان دست به چنین کارها [هجاء آشوب] می‌زند تا نهفت ما را ارتجاسی و وحشیانه قلمداد نماید	نفوذ	۴-۱۲۵	علت فاعلی	دشمن/ افراد فاسد و مغرض
				علت غایی	خراب کردن چهره نهفت
					ارتجاسی و وحشیانه نشان دادن نهفت
۵	باید سعی کنیم تمامی اشکال نفوذ آمریکا چه اقتصادی و چه نظامی، چه سیاسی و فرهنگی را از بین ببریم و من امیدوارم که ملت ایران به این مهم هر چه زودتر برسد.	نفوذ	۵-۶۶۲	علت فاعلی	آمریکا
				علت مادی	اقتصاد- نظامی- سیاست- فرهنگ
				علت صوری	رابطه‌ای بودن
۶	مردم ما آگاه کنند که اگر این فترتها [طرفداران به زیر سلطه رفتن کشور] در بین شما نفوذ کنند و خدای نخواستہ تفرقه بیندازند بین مؤمنین و بین مردم، ممکن است که مسائل سابق برگردد. و مسائل سابق اگر برگردد، اسلام در خطر است؛ کشور تا آخر در خطر است	نفوذ	۶-۵۴۰	علت فاعلی	اقتدار طرفدار به زیر سلطه رفتن کشور
				علت غایی	برگرداندن مسائل سابق در کشور
۷	الشخاص نفوذ کره‌مالد در همه جا، به اسم اسلام، اسلام را می‌پوساند	نفوذ	۷-۳۱۴	علت صوری	اقدام در پوشش اسلام
				علت غایی	استحاله مخاطب
				علت فاعلی	الشخاص نفوذی
۸	ما در صفت واحد، ما همه در یک صفت، در مقابل اجانب، در مقابل توطئه‌ها ایستادگی می‌کنیم و نخواهیم گذاشت که اجانب به وسیله عمالشان نفوذ کنند در ملت	نفوذ	۸-۵۳۰	علت فاعلی	اجانب، عمال اجانب در داخل
۹	بدانید که کلمه افتراق بین شماها، بین فرای سلحه و مقابل قرار دادن	نفوذ	۹-۱۴۳	علت فاعلی	الشخاص داخلی فاسد ذی نفوذ

	طرح شیاطنی	علت مادی		این فوزه با آن فوزه، این همان طرح شیاطنی قدرتهای بزرگ است که در داخل به دست اشخاص فاسد- که مع الأسف نفوذ دارند در بسیاری از جاها- دارد انجام می‌گیرد. و این طرح اگر انجام بگیرد، نه شما خدای نخواستہ باقی خواهید ماند و نه پاسدار و نه کشور
۱۰	ضد انقلاب و اجانب اگر دیدند برای از بین بردن اتحاد شما با حمله نظامی نمی‌شود کار کرد، با نفوذ اقدام می‌نمایند، تا شما را از درون بیروسانند	۱۵-۲۲۱ علت فاعلی ضد انقلاب/اجانب علت صوری نرم بودن (در برابر سخت بودن) علت غایی استحاله مخاطب		
۱۱	جناپکاران و منافقان و منحرفان، حیلہ‌ای که دارند، در رأس همه حیلہ‌ها نفوذ در بین شماست و منحرف کردن شماها در رأس برنامه‌های آنهاست	۱۶-۲۷۲ علت فاعلی جناپکاران- منافقان- منحرفان علت مادی حیلہ		
۱۲	چه بسا، با نفوذ عمال سرسپرده داخلی در ارگانهای دولتی و مقامات مؤثر، بتدریج قدم به قدم کار خود را انجام دهند و انسان مستقیم را منحرف کنند و متعهدان را وابسته نمایند. غفلت از این امر، فاجعه‌انگیز است	۱۹-۳۷۱ علت فاعلی عمال سرسپرده داخلی علت صوری تدریجی و فرآیندی بودن علت غایی منحرف کردن انسان مستقیم وابسته‌سازی متعهدان		
۱۳	از تفرقه و اختلاف که مهمترین عامل نفوذ دشمنان می‌باشد، [مردم را] بر خنجر دارید	۲۰-۳۰۵ علت فاعلی دشمنان		
۱۴	امروز استکبار شرق و غرب چون از رویارویی مستقیم با جهان اسلام عاجز مانده است، راه نزور و از میان بردن شخصیت‌های دینی و سیاسی را از یک طرف و نفوذ و گسترش فرهنگ اسلام امریکایی را از طرف دیگر به آزمایش گذاشته‌اند	۲۱-۱۲۰ علت فاعلی استکبار شرق و غرب علت صوری نرم بودن		
۱۵	مخالفین اسلام و کشورهای اسلامی که همان ابرقدرت‌ها چپاولگر بین‌المللی هستند، با تدریج و ظرافت در کشور ما و کشورهای اسلامی دیگر رخنه، و با دست افراد خود ملتها، کشورها را به دام استعمار می‌کشاند. باید با هوشیاری مراقب باشید و با احساس اولین قدم نفوذی به مقابله برخیزید و به آنان مهلت ندهید.	۲۱-۴۲۰ علت فاعلی ابرقدرت‌ها چپاولگر بین‌المللی / دست افراد خود ملتها علت صوری تدریجی و ظریف بودن		
۱۶	استکبار وقتی که از نابودی مطلق روحانیت و حوزه‌ها مأیوس شد، دو راه برای ضربه زدن انتخاب نمود؛ یکی راه ارباب و زور و دیگری راه خدعه و نفوذ در قرن معاصر. وقتی حربه ارباب و تهدید چندان کارگر نشد، راههای نفوذ تقویت گردید	۲۱-۲۷۸ علت فاعلی استکبار علت صوری نرم بودن (در برابر سخت بودن)		
۱۷	یک وقت می‌پندید که یک نفر آدم نفوذ کرد در آنجا [صددا و سیمیا] و در یک جای حساس، آن وقت می‌آید یک کاری می‌کند، یک عملی انجام می‌دهد یا یک فیلمی که آن‌ها مطلع هستند؛ کارشناس می‌خواهد این فیلم‌ها این فیلم‌ها ممکن است یک نتایجی بدهد که نتایج را اشخاص عادی نتوانند درست بفهمند	۱۶-۱۱۹ علت فاعلی یک نفر آدم نفوذی علت صوری ناآلمومس بودن		
۱۸	یکی از راههای با اهمیت برای مقصد شوم آنان و خطرناک برای اسلام و حوزه‌های اسلامی نفوذ دادن افراد منحرف و تبهکار در حوزه‌های علمیه است، که خطر بزرگ کوتاه مدت آن بدنام نمودن	۲۱-۴۲۴ علت فاعلی افراد منحرف و تبهکار نفوذی افراد با صورت‌های مختلف قدرت‌های بزرگ چپاولگر		

				یک دسته از آن‌ور، یک دسته از آن‌ور. بین علمای بلاد اختلاف ایجاد کنند، دو دسته بشوند
	عزت فاعلی	۲۰-۳۴۷	ایادی	۳۵ خداندان! تومی دانی که امت رسول تو در این مملکت مواجه با همه نوظنه‌ها است و ایادی شیطان در داخل و خارج او را آرام نمی‌گذارند و تلاش‌ها هر روز برای در تنگنا و مضیق قرار دادن این ملت در امور اقتصاد فروتر می‌شود
ایادی شیطان در داخل و خارج	عزت مادی			
اقتصاد (تحریم اقتصادی)				
	عزت فاعلی	۲۱-۲۳۳	ایادی	۳۶ مردم تصور نکنند ایادی نفوذی استیکار و امریکا دست از شیطنت برداشته‌اند، در هر جا و در هر مقوله‌ای احتمال حضور و کارشکنی آنان هست
ایادی نفوذی استیکار و امریکا	عزت مادی		شیطنت	
هرجا و در هر مقوله‌ای				
	عزت فاعلی	۲۱-۲۸۷	ایادی	۳۷ آیا ایادی استیکار، روحانی‌نماهایی را که تا حد مرجعیت تقویت نموده است، فرد دیگری را بر حوزه‌ها حاکم نمی‌کنند؟
ایادی استیکار/ روحانی‌نماهای تقویت شده در حد مرجعیت				
	عزت فاعلی	۱۸-۴۷۸	ایادی	۳۸ آمریکا می‌داند که عرضه این را ندارد که در ایران وارد شود و یک کاری انجام دهد. خودش هم می‌داند... آئی که خوف دارد این است که با این شیطنت‌ها، ایادی آن‌ها که باز هستند در کشور، با این شیطنت‌ها ایجاد اختلاف کنند. دو دسته کنند. یک دسته از آن‌ور، یک دسته از آن‌ور.
آمریکا/ ایادی آمریکا	عزت صوری		شیطنت	
نرم بودن (در برابر سخت بودن)				
	عزت فاعلی	۱۷-۳۱۴	نوکر	۳۹ این سازمان‌هایی که همه‌شان نوکر امریکا و امثال او هستند. سازمان عفو بین‌المللی- تسمی‌دالم- شورای امنیت و امثال اینها
سازمان‌های بین‌المللی وابسته به قدرت‌ها	عزت صوری		نوکر	۴۰ اینها همیشه بنایشان این است که با بیاور و جنجال، یا خودشان یا به دست نوکرهایشان بیاور کنند، جنجال بکنند که ما را عقب بنشانند و مسأله اینطور نیست
نرم بودن	عزت غایی			
عقب‌نشاندن ملت				
	عزت فاعلی	۱۱-۳۸	نوکر	۴۱ این ابرقدرت‌ها ممکن است که بیست سال، سی سال یک کسی را در یک مقامی یا یک وجهه‌ای حفظ کنند و نوکر آنها باشد، لکن مأمور باشد که به جیبی لباس ملی به خودش بپوشد... و بعد از اینکه مدت‌ها گذشت آن روزی که باید، از او استفاده کنند
ابرقدرت‌ها، فرد موجهه نفوذی	عزت صوری			
تدریجی و بلند مدت بودن				
	عزت فاعلی	۱۰-۵۲۳	سمپاشی	۴۲ یکی از چیزهای بزرگی که اینها دارند، این است که سمپاشی کنند، به طوری که ما را از این انقلاب مأیوس کنند. این یکی از کارهای بزرگ اینهاست که می‌خواهند بکنند که از این انقلاب ملت ما مأیوس بشوند، و بگویند خوب کاری انجام نگرفته
نرم بودن	عزت غایی			
ایجاد یأس در بین ملت نسبت به انقلاب				
	عزت فاعلی	۱۱-۱۶	سمپاشی	۴۳ مفسده جوها شروع کردند به سمپاشی، و می‌خواهند چهره این جوانها و چهره نورانی این جوانها را بیش ملت لک‌دار کنند. ملت بیدار باشند، به این حرف مَقْتها گوش نکنند. اینها عمال همانها [آمریکایی‌ها] هستند
مفسده‌جوها/ عمال آمریکا	عزت غایی		عمال	
لک‌دار کردن چهره جوانان انقلابی در نزد ملت				
	عزت فاعلی	۳-۲۰۴	عمال	۴۴ احزاب نمی‌توانند به نحوی که دلخواه آنهاست، با کشورهای اسلامی و خصوصاً با کشور ایران رفتار کنند، لهذا قریب‌هاست که با نیرنگهای
احزاب/ عمال خبیث احزاب	عزت غایی		احزاب	
شکستن سد ملت ایران				

	مختلف برای شکستن این سد نقشه می‌کشند؛ گاهی از راه مسلط کردن عمال خیبط خود بر کشورهای اسلامی، و گاهی از راه ایجاد مذاهب باطله و ترویج بابت و بهائیت و وهابیت، و گاهی از طریق احزاب انحرافی		عزت صوری	نرم بودن
۴۵	اسلام عزیز قرباناست یا نفوذ اجانب، مواجه با انحرافها و کج فهمیها عمال است. اسلام را که یکتا مکتب الهی مبارز است، با تبلیغات سوء عمال اجانب به شکل دیگر جلوه داده‌اند	۳-۲۵۴	عزت فعلی	اجانب
			عزت صوری	نرم بودن
			عزت غایبی	ارائه فرانت انحرافی از اسلام
۴۶	آنهایی که این مسائل [شماره‌های مارکسیستی] را مثلاً، زرمه می‌کنند، اینها یا اینکه خوردشان از دستگاهها هستند و عمال آنها هستند یا فریب خورده‌اند از عمال آنها	۴-۲۱۷	عزت فاعلی	عمال اجانب / فریب خوردگان از عمال اجانب
۴۷	اینها- یعنی عمال اجانب- هر روزی با یک صورت در پرده‌ها و در چهره‌هایی هستند. اینها عمالشان را ممکن است بیست سال، سی سال، به صورت یک آدم ملی درآورند و بر ملت معلوم نباشد که این چه کاره است! ... یک نفر سی سال، بیست سال در چهره ملیت بوده است، در چهره دیانت بوده است آن وقتی که آن محفوظ بوده است این؛ و نگه داشته‌اند این را برای یک روزی...	۶-۱۱۷	عزت فاعلی	عمال اجانب
			عزت صوری	تدریجی و دراز مدت بودن
				غیر ملموس بودن
				نرم بودن
				اقدام در پوشش دیانت یا ملیت
۴۸	اینها نهضت الآن بین راه است... از اینجا به بعد هم که قضیه سازندگی هست و قضیه ریشه کن کردن این اقلاری، که باز از آنها ریشه‌های فاسدی در کشور ما هست که اینها خیلی‌شان از عمال امریکا هستند ولو با یک چهره دیگر	۶-۵۱۵	عزت فاعلی	عمال امریکا
			عزت صوری	اقدام در پوششی موجه
				نرم بودن
۴۹	اینها [ضد انقلاب] دلسوز ملت نیستند، اینها عمال اجانب هستند که با صورت‌های فریبنده در بین اقلاری ملت به راه افتادند و نمی‌گذارند ایران یک آرامشی پیدا نکند تا اینکه برای همه اقلاری زندگی مرفه تهیه شود	۷-۶۳	عزت فاعلی	عمال اجانب
			عزت صوری	اقدام در پوششی فریبنده
				نرم بودن
			عزت غایبی	جلوگیری از ایجاد رفته اجتماعی
۵۰	با تمام قوا الآن دنبال این هستند که بشکنند این را- این نهضت را بشکنند. در داخل دانشگاهها بیایند شیطنت عمالشان بیایند شیطنت کنند. به نظر من اکثر عمال امریکا هستند به صورت‌های اسلامی به صورت‌های کمونیستی، به هر صورتی که در می‌آیند- از زیرزمینی، روی زمینی- اینها اکثر عمال آنها هستند	۷-۲۱۳	عزت فاعلی	عمال امریکا
			عزت مادی	دانشگاهها
			عزت صوری	اقدام در پوشش اسلامی
				نرم بودن
۵۱	اینها اشخاصی هستند که مطالعه کرده‌اند، عمال یک دولت‌هایی هستند که در این امور مطالعه کرده‌اند. اینها بپایشان بر این است که به هر جوری که هست ناراضی درست کنند؛ بروند توی دعات بگویند که خوب، چه شد، حالا چه شد	۷-۳۶۷	عزت فاعلی	اشخاص- عمال خارجی
			عزت صوری	کارشناسی و مطالعه شده
			عزت غایبی	ایجاد ناراضی عمومی
۵۲	عمال اجانب باز در ایران هستند؛ در آذربایجان شما هست، در کردستان هست، در نهران هست؛ همه جا مشترکند با صورت‌های مختلف، اسبهای مختلف؛ لکن برنامه واحد	۷-۴۵۱	عزت فاعلی	عمال اجانب
			عزت مادی	همه جا
			عزت صوری	در پوشش‌های مختلف
				نقشه‌محور بودن

۵۳	اینها از عمال امریکاییند- ممکن هم هست خودشان ندانند بعضیشان- این برای این است که کار، کار امریکایی است	عمال	۹-۲۲	علت فاعلی	عمال امریکا دانسته یا ندانسته
۵۴	امریکا نظامی نمی آورد اینجا، امریکا نویسنده می آورد اینجا، امریکا گزیده می آورد اینجا، امریکا عمال خودش که سالهای طولانی آنها را تربیت کرده است می فرستد اینجا که اوضاع ما را به هم برزند	عمال	۱۰-۵۲۱	علت فاعلی علت صوری علت غایی	امریکا/ عمال تربیت شده امریکا نرم بودن (در برابر سخت بودن) برهم زدن اوضاع کشور
۵۵	آن حرفهای خارجی که مثلا الحصار اقتصادی، مداخله نظامی، اینها مهم نیست که قابل اعتنا باشد و امریکا هم در این اعلام کردن که شکست خورد. لکن توطئه های داخلی که عمال اجانب و بیشتر از همه عمال امریکا در داخل مشغول توطئه هستند، اینها هستند تا حالا آن شکست نهایی را نخوردند	عمال اجانب	۱۱-۵۱۴	علت فاعلی علت صوری	عمال اجانب- عمال امریکا نرم بودن (در برابر سخت بودن)
۵۶	یک عامل داریم که مستقیماً از سفارت امریکا دستور می گیرد، یک عاملی داریم که برای او کار می کند و خودش نمی فهمد. خود آدم نمی فهمد که برای کی دارد کار می کند. اگر شما به مردم کار نداشته باشید، به مصالح مردم، به مصالح کشور کار نداشته باشید... این همان است که امریکا می خواهد و شما از عمال امریکا هستید.	عمال	۱۳-۲۰۲	علت فاعلی	عامل دانسته امریکا عامل ندانسته امریکا
۵۷	اینها با زور نمی توانند کاری انجام بدهند، نه امریکا، نه شوروی، با فشار و زور به یک کشوری که همه با هم هستند نمی توانند آسیب برسانند، لکن با توطئه و وادار کردن عمال خودشان در داخل می توانند ایجاد نفاق کنند و بهانه هم انتخابات	عمال	۱۸-۱۷۲	علت فاعلی علت صوری	امریکا- شوروی- عمال آنها نرم بودن (در برابر سخت بودن)
۵۸	جوانهای ما توجه داشته باشند به اینکه امریکا با سربزه نمی آید به میدان شما، با قلم می آید به میدان شما. با قوای نظامی نمی آید به اینجا. با آن اشخاصی که دارد و دارد این امور را می گرداند به دست آنها، با آنها می آید به میدان ما اینها را باید توجه به آن داشته باشید آلت دست واقع نشوید	آلت دست	۱۰-۵۲۸	علت فاعلی علت صوری	امریکا- اشخاصی که امریکا در کشور دارد نرم بودن (سخت بودن)
۵۹	این عده [گروهک ها] همان مسائل سابق را اعاده کنند؛ با یک صورت حق به جانب می آیند در بین قشرهای کارگر، لکن شیطنت در باطن آن حرفها به صورت صحیح است و فصد باطل دارند.	شیطنت	۷-۴۱۹	علت صوری	اقدام در پوشش حق به جانب اقدام در پوشش گفتار به ظاهر صحیح
۶۰	قضیه دخالت نظامی ابتدا مطرح نیست؛ دخالت های توطئه گری؛ بطوریکه؛ یعنی از قوای خود ما استفاده می کنند. قوه خودشان را از آن استفاده نمی کنند. در این ممالک از قوای خود ما استفاده می کنند. خوب، شما کردستان را ببینید که اینجا از چه استفاده می کنند. یک نفر سردار امریکایی نمی آید آنجا یک کاری بکند. آنها با شیطنت استفاده می کنند از خود این افرادی که یا وابسته هستند به آنها یا اعوجاج دارند	شیطنت	۱۰-۵۱۸	علت فاعلی علت مادی علت صوری	افراد وابسته دارای اعوجاج توطئه نرم بودن (در برابر سخت بودن)
۶۱	باز شروع شده است الآن، نرسیده به جایی، و شما همه در هدف آنها واقع هستید که نگذارند، نگذارند در دانشگاه یک کار مثبتی انجام بگیرد، اگر شد با تفنگ و با سنگرگیری و اگر این شد، با شیطنت	شیطنت	۱۲-۳۳۶	علت مادی علت صوری	دانشگاهها نرم بودن (در برابر سخت بودن)

۶۲	قدرتهای بزرگ که مایوس شدند از اینکه با جنگ و با حمله نظامی بتوانند کاری بکنند، دست به شیطنت زده‌اند و می‌خواهند شماها را از هم جدا کنند و اختلاف بین شما پیدا کنند	شیطنت	۱۳-۳۹۳	علت فاعلی قدرت‌های بزرگ
				علت صوری نرم بودن (در برابر سخت بودن)
۶۳	اینها با توطئه هایشان می‌خواهند کار را انجام بدهند، نمی‌توانند با دخالت نظامی کار بکنند، اینها می‌خواهند با شیطنتهایشان کار خودشان را انجام بدهند. آن وقت شیطنت این بود که سیاست از مذهب خارج است و بسیار ضرر به ما زدند و ما بسیار ضرر خوردیم و آنها هم بسیار نفع بردند. این مطلب شکست خورده	شیطنت	۱۸-۳۶۸	علت مادی توطئه علت صوری نرم بودن (در برابر سخت بودن) علت غایی جداسازی سیاست از مذهب
۶۴	این مطلب را از جوان‌های ما پیش نیاوردند؛ این مطلب را که دخالت نظامی [است] آنها [آمریکایی‌ها] همیشه دخالت‌هایشان، دخالت‌های شیطنتی است؛ توطئه است.	شیطنت	۱۰-۵۱۷	علت صوری نرم بودن (در برابر سخت بودن) علت مادی توطئه
۶۵	عصری که استعمار با گمشدن اذنان خود در گوشه و کنار ممالک اسلامی به اسمهای مختلف و عناوین فریبنده- و احیاناً به اسم اسلام- فرهنگ قرآن را عقب زده و راه را هر چه بیشتر برای بهره برداری خود باز می‌کند.	اذناب	۲-۴۶۱	علت صوری اقدام در پوششی فریبنده اقدام در پوششی اسلامی
۶۶	حیله همیشه بوده است. اشخاص حيله باز، چهره‌های مختلف، بوده است در این ممالک اسلامی. چهره، چهره اسلامی، بسیار خوب و نماز هم می‌آیند می‌خوانند و روزه هم می‌گیرند در ظاهر، چهره چهره اسلامی است، [ولی] باطنش شد اسلام. شناخت اینها مشکل است.	حیله	۱۲-۴۷۱	علت فاعلی اشخاص حيله باز علت صوری اقدام در پوشش اسلامی دشواری در تشخیص
۶۷	قدرتهای بزرگ دارند با حیله‌گری‌هایی که دارند و با تبلیغاتی که دارند و با کسانی که وابسته به آنهاست، در داخل کشورهای اسلامی بر همه چیز اسلام سلطه پیدا می‌کنند؛ پیدا کرده‌اند.	حیله	۱۶-۳۶	علت فاعلی قدرت‌های بزرگ افراد وابسته به آنان علت مادی همه‌چیز اسلام
۶۸	اجانب در کمینند. آنها نخواستند، شما [هم] نباید بخزیدید؛ شما باید هوشیار باشید. آنها مشغول نقشه هستند از طریقهای مختلف، با فرمهای مختلف. آنها می‌خواهند حالا که رژیم منحنط سلطنتی از بین رفت، با فرمهای دیگر به میدان بیایند و باز همان منافع را تجدید کنند و باز همان چابوگرها را بکنند و باز همان اختناق را از سر بگیرند.	اجانب نقشه	۶-۳۷۱	علت فاعلی اجانب نقشه‌محور بودن علت صوری اقدام در پوشش‌های مختلف علت غایی تجدید منافعشان در ایران نظیر دوران پهلوی
۶۹	نقشه [استعمارگران] این بود که هر جایی که احتمال بدهند که در مقابل اجانب یک نیرویی باشد یا سرکوب کنند، یا منحرف	نقشه اجانب	۹-۷۷	صوری نقشه‌محور بودن
۷۰	بنابراین [استعمارگران] چند جور اینها نقشه داشتند؛ یکی نقشه سرکوبی که آنی را که نمی‌شود آلا به سرکوبی، سرکوبش کنند... و آنی که می‌شود منحرفش کرد منحرفش کنند... رادبو و تلویزیونی که باید مری جوانها باشد منحرف کنند شد سینما و تئاتر که باید مری جامعه باشد منحرف کنند شد... و یک راه دیگر هم قضیه تبلیغات دامنه داری برای ترقیاتی که در غرب هست، که جوانهای ما را غرپزده کنند؛ اعتماد به کشور خودشان را از آنها بگیرند...	نقشه	۹-۸۱	علت صوری نقشه‌محور بودن علت غایی منحرف کردن جوانان غرب‌زده کردن جوانان سلب خودباوری ملی از جوانان

۷۱	اینهایی که می آیند با اسم اینکه جامعه توحیدی، می خواهند توحید را از بین ببرند، اینها نقشه دارند برای اینکه همه را بیوسانند. این جامعه را بیوسانند، مقصد دارند اینها	نقشه	۹-۲۴۱	علت صوری	نقشه محور بودن استحاله مخاطب
۷۲	شما این را خیال نکنید که آنها [قدرت ما] خیلی دستچالند که همین دو- سه روز این کارها را انجام بدهند. اگر نتوانستند، حالا اگر نتوانستند نقشه می کشند که در پنجاه سال دیگر کار خودشان را انجام بدهند، دست برنمی دارند و یکی از نقشه های مهم همین است که قشرهای ملت را از هم جدا کنند، و مهم این است که روحانیت را از ملت جدا کنند	نقشه	۱۳-۱۹	علت صوری	تدریجی و بلندمدت بودن نقشه محور بودن علت غایی جدا کردن روحانیت از ملت
۷۳	اینهایی که برای چاپیدن این کشورها نقشه کشیدند، آنها اسنادها و متفکرینی بودند که می دانستند چطور یک کشور را می توانند به واسطه آن برنامه هایی که دارند خواب کنند و جوانهای ما را نهی کنند از آن تسلیات و اسلحه ای که باید داشته باشند تا راه را باز کنند برای چاپیدن و برای بردن همه ذخایر کشور ما	نقشه	۱۳-۱۵۷	علت صوری	نقشه محور بودن کارشناسی و مطالعه محور بودن استحاله مخاطب علت غایی باز کردن راه چاپیدن یک ملت
۷۴	یک همجو ملی که برای اسلام این طور فداکاری کرده است، نخواهد کسی توانست که به این زودیهیا منحرفش کند. باز دو سال نگذشته این را منحرف کند و برگرداند از اسلام، اینکه نخواهد شد، لکن شیاطین نقشه می کشند برای صد سال بعد از این، آنها حوصله شان زیاد است. از حالا نقشه می کشند خوب، وقتی که این نقشه عمل بشود ولو پنجاه سال، صد سال دیگر، اینها نقشه هایش را می کشند. از حالا شروع می کنند	نقشه	۱۳-۳۶۵	علت صوری	نقشه محور بودن تدریجی و بلندمدت
۷۵	اینها برای پنجاه سال دیگر، برای سی سال دیگر حالا نقشه درست می کنند، حالا نقشه می کشند که سی سال دیگر نتیجه بگیرند؛ یعنی، اگر - خدای نخواست - دانشگاه ما یک الحرافی پیدا بکند، بعد از سی سال نینداهش را آنها می گیرند... بالاخره هم مقدرات یک مملکت بعد از این دوره با آنهاست. آنها وقتی مقدرات یک دولت را و ملت را در دست گرفتند، با یک الحرافی در دست گرفتند، آن وقت هست که اینها نتیجه می گیرند، با دست خود اینها، نتیجه می گیرند	نقشه	۱۶-۵۱۹	علت صوری علت مادی علت غایی علت فاعلی	تدریجی و بلندمدت دانشگاهها در دست گرفتن مقدرات یک دولت و ملت [گروه های نفوذ زده از] خود ملت
۷۶	اینها دائماً مشغول نقشه کشی هستند و دائماً مشغول توطئه هستند برای اینکه، آن سبیلی که از اسلام خورده اند اینها، به این زودی جبران پذیر نیست. اینها می خواهند و می دانند که با زور نمی شود این کار را انجام داد، اگر هم یک وقتی می گویند که ما با زور و نظامی می کنیم، این بیخود می گویند. آنها اگر بخواهند کاری بکنند همین از ناحیه خود مردم، از ناحیه دانشگاه، از ناحیه بازار، از ناحیه کارگراها، از ناحیه کارخانه ها، از این جاها می خواهند صدمه بزنند	نقشه	۱۸-۳۶۹	علت صوری	نقشه محور بودن نرم بودن (در برابر سخت بودن) علت فاعلی [گروه های نفوذ زده از] خود مردم
۷۷	شما نباید فقط به فکر حالا باشید و بگویید آینده هرچه شد شیاطین بتدریج کار می کنند. امریکا برای پنجاه سال آینده خود نقشه دارد	نقشه	۱۹-۴۳	علت فاعلی علت صوری	آمریکا تدریجی بودن نقشه محور بودن

۷۸	هیچ وقت از این حرفهای که می‌زنند که ما مداحله نظامی می‌کنیم، از این هیچ وقت نترسید. از این دشمن، دشمنی که آمده در داخل ما و ما را می‌خواهد از داخل فاسد کند، این ترس دارد که ما به جان هم بیوفیم. این نقشه‌هایی است که طرح ریزی شده است و به دست خود ما انجام می‌گیرد که بین خود ما را از هم جدا کند، آن‌ها نتیجه اش را ببرند.	نقشه	۱۱-۵۰۱	علت فاعلی دشمن/ گروه‌هایی نفوذده از خود ما علت مصوری نرم بودن (در برابر سخت بودن) علت غایی استحاله مخاطب
۷۹	آن شیاطینی که دشمن شما هستند بیکار نشسته اند، دائماً مشغول نقشه هستند. نقشه‌های نظامی، آفندرها تاثیر ندارد آن که تاثیر دارد نقشه‌هایی است که با آن شما را از باطن و داخل پوسیده کنند.	نقشه	۱۳-۳۹۹	علت فاعلی دشمنان شیطان صفت علت مصوری نرم بودن (در برابر سخت بودن) نقشه‌محور بودن علت غایی استحاله مخاطب
۸۰	اینها [آمریکایی‌ها] نقشه می‌کشند که این‌ها [ملت مقاوم] را از باطن خراب کنند. افرادی که نقشه را خوب بلد هستند می‌آورند تو کار تا این که بساط را به هم بزنند. شما باید موشیار باشید!	نقشه	۱۱-۴۴۰	علت فاعلی آمریکایی‌ها، افراد نفوذی کارخان علت مصوری نقشه‌محور بودن علت غایی استحاله مخاطب
۸۱	[آمریکایی] از راه اساسی تر پیش آمده و آن راه این است که ما را از باطن خودمان آسیب پذیر کند و ما را بگنجانند از باطن خودمان از اول هم اینها باشان بر همین معاست شاید در انقلاب‌هایی که واقع می‌شود آنهايي که می‌خواهند نفع ببرند یا ضرری کشیدند که می‌خواهند حیران کنند، نقشه‌هایشان این باشد که خود انقلاب را در باطن خودش آسیب برسانند.	نقشه	۱۲-۹۳	علت مصوری نقشه‌محور بودن علت غایی استحاله مخاطب
۸۲	اگر این عناصر [عمال آمریکا] در بین شما باشند و خدای نخواستند رخنه کنند و شما متعلق از حرفهای آنها بشوید و جوانهای ما غفلت کنند و توجه به آنها نکنند و تمییز از آنها نکنند. اگر خدای نخواستند این اشخاص فعالی که با الهامات شیطان مردم را می‌خواهند منحرف کنند موفق بشوند، من خوف آن دارم که بساط برگردد به حال اول؛ من خوف آن دارم که باز اختناق پیش بیاید؛ من خوف آن دارم که باز استقلالی که ما تحصیل کردیم از دست ما برود.	رخنه	۷-۵۶	علت مصوری جدابیت‌محور بودن علت غایی از بین بردن استقلال کشور
۸۳	موشیار باشید که اینها [گروه‌ها] در بین صفوف شما با اسبهای مختلف رخنه نکنند، با حرفهای ظاهرالصلاح در بین شما بیایند. اینها می‌خواهند فساد بکنند، اینها عمل خارجی هستند، اینها عمل آمریکا هستند.	رخنه عمال	۷-۶۰	علت فاعلی عمال آمریکا علت مصوری اقدام در پوشش ظاهرالصلاح
۸۴	قدرتمندان و قدرت طلبان بیکار نشسته‌اند، بلکه در تلاشند تا این قدرت فعال را تضعیف کنند و این امر برای آنان میسر نیست مگر با رخنه کردن عناصر فاسد در حوزه‌ها، که از داخل موجبات شامی و از کار افتادن این پدیده الهی را فراهم آورده، و خدای نخواستند به تدریج و در دراز مدت ملت را از آنها مأیوس و روی گردان کنند.	رخنه	۱۶-۴۶	علت فاعلی قدرتمندان- قدرت‌طلبان/ عناصر فاسد رخنه‌گرده در حوزه‌ها علت مصوری تدریجی و درازمدت علت غایی استحاله مخاطب
۸۵	ایران وضعیتش طوری است که نمی‌شود آنها به هیچ وسیله‌ای او را	رخنه	۱۹-۲۳۸	علت مصوری نرم بودن (در برابر سخت بودن)

تدریجی و بلند مدت				شکست بدهند، نه به وسیله کودتا، نه به وسیله چیزهای دیگر، نه به وسیله حمله نظامی آنها از این راه پیش آمدند که رخه کنند در بین شما و شما را از هم جدا کنند و لو اینکه طولانی باشد آنها صبر زیاد دارند و از حالا یک بدری می کارند، پنجاه سال دیگر بردارند شما از حالا اگر یک وقت متوجه شدید که یک بدری آنها گشتند که ولو در پنجاه سال دیگر می خواهند از آن استفاده کنند، باید این را این بلر را فاسدش کنید و زیر پا بمالیدش
جاموس	علت مادی	۱۱-۱۵۷	جاموس	۸۶ اطلاعات جمع کردن غیر از جاموس کردن است. دلایل به دست آمده حاکی است که ایالت برای هر منطقه از ایران نقشه‌ای کشیده بودند اینها برای تعطیل مدارس ما نقشه‌ها کشیده بودند اینها برای درگیرهای مسلحانه در نقاط مختلف کشور نقشه کشیدند آیا این کسب اطلاع است؟
جاموس	علت فاضلی	۱۱-۱۹۷	جاموس	۸۷ حالا شما خواهید دید که این جاموسها را همان اشخاصی که در اینجا جمع شده‌اند و سازمان ملل را درست کرده‌اند و اجتماع در این معنا و شورای امنیت و اینها، راجع به اینها اینها را به عنوان دیپلمات‌ها دارند جا می زنند.
آن‌ها که از جمهوری اسلامی بدشان می آید	علت فاضلی	۱۷-۱۶۱	جاموس	۸۸ اینها یک وضع خاص دارند که آنها فقه به اینها می رسانند و اینها فقه به اینها می رسانند، فقه رساندن اینها غیر از این می تواند باشد که اخبار ما را به آنها بدهند، جاموس بکنند بین ملت ایران و دولت ایران یا آنها این گرفتاریهای است که کشور ما امروز دارد با این ابرقوت‌ها و این منحرفین، از آن طرف هم در داخل کشور شیاطین هستند که اینها هم با کارگرند برای آنها یا فقهاند، یا از جمهوری اسلامی بدشان می آید.
جاموس	علت فاضلی	۲۰-۳۳۱	جاموس	۸۹ مسئولین و ارتش و سپاه و نیروهای مردمی و همه فشار دلاور کشورمان در آمادگی کامل به سر می برند و همه اهل جنگ و ایادی هر اقربال مدرسه عشق و شهادتند و به خوبی از پس نوظه‌های استکبار و ایادی جاموس و منافق آنان برآمده‌اند.

جدول شماره (۲): جدول محتوای بیانات امام خمینی (ره) در موضوع نفوذ در چارچوب علل اربعه

۴. تحلیل داده‌ها

از منظر امام خمینی (ره)، تمامی آسیب‌ها و زحماتی که اهالی جبهه حق متحمل می‌شوند به خاطر پافشاری و اعتقاد آنها به ایدئولوژی و گفتمانی است که منافع مستکبران و قدرت‌های جهانی را به مخاطره می‌افکند. این تفکر مبتنی بر قرائت «اسلام ناب محمدی»، طرفداران خود را به مقاومت در برابر مطامع و زیاده‌خواهی‌های بیگانگان دعوت می‌کند و بستر تحقق «قاعده نفی سیل» را فراهم می‌آورد؛ این رویکرد، قدرت‌های بزرگ را بر آن می‌دارد که برنامه‌های کوتاه‌مدت و بلندمدتی برای تغییر معادلات و شیوه نگرش و رفتار واحدهای ملی و فراملی پیرو شریعت «اسلام ناب»، طراحی و پیاده‌سازی کنند. برنامه‌هایی که در چارچوب «پروژه نفوذ» تعریف می‌شوند. امام خمینی (ره) درباره جایگاه نفوذ در برنامه تهاجم استعماری دشمنان می‌فرماید: «جنایتکاران و منافقان و منحرفان، حیل‌های که دارند، در رأس همه حیل‌ها نفوذ در بین شماست و منحرف کردن شماها در رأس برنامه‌های آنهاست» (امام خمینی، ۱۳۸۶، ج ۱۶: ۲۷۲).

در نگاه امام راحل، «نفوذ» کارآمدترین سلاح استکبار برای ضربه‌زدن به نظام اسلامی و مقابله با دامنه انتشار تفکرات برآمده از انقلاب اسلامی در سطح منطقه و جهان است. ایشان در گفتاری، ضمن اشاره به اهمیت این مسأله، بیان داشتند که: «استکبار وقتی که از نابودی مطلق روحانیت و حوزه‌ها مأیوس شد، دو راه برای ضربه زدن انتخاب کرد؛ یکی راه ارباب و زور و دیگری راه خدعه و نفوذ در قرن معاصر. وقتی حربه ارباب و تهدید چندان کارگر نشد، راه‌های نفوذ تقویت گردید» (امام خمینی، ۱۳۸۶، ج ۲۱: ۲۷۸).

نظر به جایگاه مسأله نفوذ در اندیشه امام خمینی (ره)، لزوم تبیین «مفهوم نفوذ» معین است. مهم‌ترین گام برای ارائه تعریفی جامع و مانع از این مفهوم در اندیشه امام راحل، بررسی علل چهارگانه‌ای است که هر یک از آنها قسمتی از محتوای مورد نیاز جهت مفهوم شناسی یک مسأله را به دست می‌دهد. البته لازم به ذکر است که از این الگو برای تناظر در موضوع استفاده شده و ارائه بحث به شیوه فلسفی مد نظر نبوده است؛ ازین رو و با عنایت به

این توضیح، در این بخش، پژوهش حاضر به واکاوی علل فاعلی، مادی، صوری و غایی مسأله نفوذ از منظر معمار کبیر انقلاب اسلامی، می‌پردازد:

۱-۴. علل فاعلی مسأله نفوذ از منظر امام خمینی (ره)

پاسخ به این پرسش که چه افراد یا گروه‌های عهده‌دار عاملیت نفوذ در کشور هستند، یکی از کلیدی‌ترین قسمت‌های منظومه مفهومی‌شناسی نفوذ در اندیشه امام خمینی (ره) است؛ چراکه یک فعل به صورت همه‌جانبه شناخته نمی‌شود مگر آن که فاعل آن فعل مورد شناسایی واقع شود. از منظر علوم سیاسی، می‌توان در ساحتی، عاملیت یک پدیده و کنش اجتماعی را از با استفاده از دو گانه «ساختار- کارگزار» و منظومه تعاملی آنها، تشریح کرد. «هر کنش اجتماعی دربرگیرنده ساختاری است و هر ساختاری به کنش اجتماعی نیاز دارد؛ بنابراین عاملیت و ساختار به گونه‌ای جدایی‌ناپذیر در فعالیت روزمره در یکدیگر تنیده شده‌اند» (Giddens, ۱۹۸۴: ۱۵). در عامل‌شناسی مسأله نفوذ نیز ما با این دو گانه، یعنی کارگزار پیاده‌سازی نفوذ (آگاهانه یا ناآگاهانه) و ساختار طراحی و اعمال نفوذ مواجه هستیم. کارگزاران نفوذزده یا نفوذی را نیز می‌توان به دو دسته داخلی و خارجی تقسیم کرد.

معمار کبیر انقلاب اسلامی، در مقاطع و مناسبت‌های مختلف به فراخور اقتضانات روز، تأکیدات فراوانی بر لزوم توجه مردم و مسئولان به دست‌اندرکاران پیاده‌سازی نفوذ دشمن مبذول می‌داشتند و ضمن تقسیم‌بندی این عوامل، به «داخلی و خارجی» و «دانسته و ندانسته»، به تشریح اقدامات مخرب فردی و ساختاری آنها می‌پرداختند. ایشان ضمن بیاناتی در این خصوص می‌فرمایند: «یک عاملی داریم که مستقیماً از سفارت امریکا دستور می‌گیرد، یک عاملی داریم که برای او کار می‌کند و خودش نمی‌فهمد. خود آدم نمی‌فهمد که برای کی دارد کار می‌کند. اگر شما به مردم کار نداشته باشید، به مصالح مردم، به مصالح کشور کار نداشته باشید، فقط مشغول این باشید که من چطور، شما چطور، من چطورم، شما چطورید، مردم با من هستند، مردم با شما هستند، اگر فکر این باشید، این

همان است که آمریکا می‌خواهد و شما از عمال آمریکا هستید و در عذاب با آنهایی که از عمال آمریکا بودند با توجه، مشترک هستید، با کم و زیادش» (امام خمینی، ۱۳۸۶، ج ۱۳: ۲۰۲).

امام خمینی (ره)، در میان کارگزاران نفوذ دشمن، خطر عمال ظاهر ساز داخلی اجانب را پررنگ‌تر از دیگر عوامل نفوذ دشمن می‌دانند و در این باره می‌افزایند: «اینها - یعنی عمال اجانب - هر روزی با یک صورت در پرده‌ها و در چهره‌هایی هستند. اینها عمالشان را ممکن است بیست سال، سی سال، به صورت یک آدم ملی در آورند و بر ملت معلوم نباشد که این چه کاره است! وقتی که چهره واقعی پیدا شد، آن وقت ملت می‌فهمد چه بوده این. یک نفر سی سال، بیست سال در چهره ملیت بوده است، در چهره دیانت بوده است آن وقتی که آن محفوظ بوده است این؛ و نگه داشته‌اند این را برای یک روزی...» (امام خمینی، ۱۳۸۶، ج ۶: ۱۱۷).

بر مبنای سخنان فوق و دیگر گفتارهای استخراج شده در موضوع عاملیت نفوذ از منظومه بیانات امام راحل، می‌توان جدول زیر را که مشتمل بر بیست دسته از کارگزاران نفوذ از منظر معظم له در دو بخش عوامل داخلی و خارجی است ارائه داد:

منبع	علت فاعلی
۵۰۴-۱۱ / ۴۳۶-۱۷ / ۴۲۰-۲۱ / ۵۲۹-۱۶ / ۳۶۹-۱۸	۱ [گروه‌های نفوذ زده از] خود ملت
۲۱۱-۱۱ / ۴۲۴-۲۱ / ۳۸-۱۱	۲ فرد موجه نفوذی
-۱۰ / ۱۷۲-۱۸ / ۵۲۸-۱۰ / ۳۱۴-۱۱ / ۴۸۹-۲ / ۵۳۰-۱۱ ۴۶۱-۱۷ / ۳۷۱-۱۹ / ۵۱۴-۱۱ / ۵۲۱	۳ عمال و کارگران اجانب (آمریکا) در داخل
۱۶-۱۶ / ۱۲۵-۶ / ۱۴۳-۱۴	۴ اشخاص داخلی فاسد ذی‌نفوذ
۲۱۷-۴ / ۲-۱۵	۵ اشخاص اغفال شده توسط اشخاص نفوذی
۴۲۴-۲۱	۶ افراد منحرف و تبه‌کار نفوذی
۳۶-۱۶ / ۵۱۸-۱۰	۷ افراد وابسته دارای اعوجاج
۵۴۰-۷	۸ اقشار طرفدار به زیر سلطه رفتن کشور
/۳-۱۸ / ۳۷۶-۶ / ۲۸۷-۲۱ / ۴۸۵-۳ / ۵۳۴-۱۳ / ۴۷۸-۱۸ -۱۶ / ۲۳۳-۲۱ / ۴۳۶-۱۷ / ۴۷۸-۱۸ / ۳۴۷-۲۰ / ۴۰۸-۱۴	۹ ایادی آمریکا، اجانب، استکبار و ابرقدرت‌ها

	۳۶	
۱۰	افراد نفوذی کاردان	۴۴۰-۱۴
۱۱	عامل نفوذی دانسته یا ندانسته	۲۰۲-۹ / ۲۰۲-۱۳
۱۲	جنايتکاران- منافقان- منحرفان	۲۷۲-۱۶
۱۳	آنها که از جمهوری اسلامی بدشان می آید	۲۳۸-۱۰ / ۴۶۱-۱۷
۱۴	جاسوس	۳۳۱-۲۰ / ۲۹۷-۱۱
۱۵	روحانی‌نماهای تقویت‌شده تا حد مرجعیت و نفوذی‌های رخنه کرده در حوزه	۴۶-۱۶ / ۲۸۷-۲۱
۱۶	ابرقدرت‌ها، قدرت‌ها و استکبار	۲۱-۴۲۰ / ۱۱-۳۸ / ۲۱-۲۷۸ / ۲۱-۱۲۰ / ۲۱-۴۲۴ / ۱۳-۳۹۳ / ۱۶-۳۶
۱۷	اجانب	۲۰۴-۳ / ۴۸۹-۲ / ۴۱۲-۷ / ۲۷۱-۶ / ۲۵۴-۳
۱۸	آمریکا	۱۲-۲۲۰ / ۱۹-۴۳ / ۶-۲۶۲ / ۱۰-۵۲۸ / ۱۱-۲۱۱ / ۱۸-۴۷۸ / ۱۰-۵۲۱ / ۱۴-۴۴۰ / ۱۴-۴۰۸
۱۹	دشمن	۲۰-۳۰۵ / ۱۳-۳۹۹ / ۶-۱۲۵ / ۱۱-۵۰۴
۲۰	ضد انقلاب	۱۵-۳۲۱ / ۱۰-۲۳۸
۲۱	غرب	۱-۳۷۷
۲۲	سازمان‌های بین‌المللی وابسته به قدرت‌ها	۱۷-۳۱۴

جدول شماره (۳): علل فاعلی مسأله نفوذ از منظر امام خمینی (ره)

منطبق بر محتوای جدول بالا، در شکل زیر مجموعه عوامل نفوذ در قالب نمودار ارائه شده است:

۲-۴. علت مادی مسأله نفوذ از منظر امام خمینی (ره)

مراد از علل مادی نفوذ، بسترها و حوزه‌های شکل‌گیری و جنس و ماهیت نفوذ است. اینکه از منظر امام راحل، نفوذ از چه جنسی باشد و ماهیت آن بیشتر سخت باشد یا نرم، در جهت‌گیری ماهیت محور تعریف ارائه‌شده از نفوذ، تأثیر بسزایی خواهد داشت. در اندیشه ایشان، مفهوم نفوذ هم در وجه سخت و هم در ساحت نرم آن مورد اشاره قرار گرفته است، اما آن‌چه از رهگذر بررسی بیانات ایشان در حوزه نفوذ به دست می‌آید، غلبه و وجهه نرم نفوذ بر قرائت‌های مبتنی بر وجهه سخت نفوذ است. امام خمینی (ره)، بارها ضمن کم‌اثر دانستن اقدامات قدرت سخت‌محور آمریکا در ایران، دخالت‌های آنها را بیشتر با رویکرد «استحاله از درون» که در واقع همان معنای نرم از نفوذ است، دانسته‌اند: «آن شیاطینی که دشمن شما هستند، بیکار ننشسته‌اند؛ دائما مشغول نقشه هستند. نقشه‌های نظامی، آنقدرها تأثیر ندارد. آنکه تأثیر دارد نقشه‌هایی است که با آن شما را از باطن و داخل پوسیده کنند» (امام خمینی، ۱۳۸۶، ج ۱۳: ۳۹۹). ایشان در جای دیگری، در این خصوص بیان داشته‌اند: «جوان‌های ما توجه داشته باشند به اینکه آمریکا با سرنیزه نمی‌آید به میدان شما؛ با قلم می‌آید به میدان شما. با قوای انتظامی نمی‌آید به اینجا؛ با آن اشخاصی که دارد و دارد این امور را می‌گرداند به دست آنها، با آنها می‌آید به میدان ما. اینها را باید توجه به آن داشته باشید. آلت دست واقع نشوید» (امام خمینی، ۱۳۸۶، ج ۱۰: ۵۲۸). در واقع، چنانکه از بررسی بیانات امام راحل در موضوع نفوذ، بر می‌آید، ایشان نفوذ را بیشتر از جنس توطئه، حيله، طرح شیاطانی، نقشه و نیرنگ دانسته‌اند.

یکی دیگر از مقوله‌های مطرح در مفهوم‌شناسی نفوذ در اندیشه امام راحل، مقوله بسترها و حوزه‌های شکل‌گیری نفوذ است که می‌توان مؤلفه‌های دخیل در آن را بر مبنای شاخص ماهیت سنجی نفوذ از منظر امام خمینی (ره) احصاء کرد. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که ایشان، حوزه‌های سیاسی، فرهنگی، اقتصادی و نظامی با تأکید بر حوزه اقتصادی را مهم‌ترین عرصه‌های اعمال نفوذ دشمن برمی‌شمارند که اگر در برابر برنامه‌ها و نقشه‌های

دشمن در این چهار حوزه تدبیری اتخاذ نشود، تهدیداتی مخرب در انتظار ملت و نظام اسلامی است: «باید سعی کنیم تمامی اشکال نفوذ آمریکا چه اقتصادی و چه نظامی، چه سیاسی و فرهنگی را از بین ببریم و من امیدوارم که ملت ایران به این مهم هر چه زودتر برسد» (امام خمینی، ۱۳۸۶، ج ۶: ۲۶۲).

سومین مسأله قابل طرح در بحث بررسی علل مادی نفوذ، تعیین گستره و محل‌های تمرکز عاملیت نفوذگذاری در کشور است. ایشان به میزانی بر اهمیت و احتمال خطر مسأله نفوذ تأکید می‌ورزند که گستره نفوذ دشمن را در همه‌جا و در هر مقوله‌ای می‌دانند و «همه چیز اسلام» را در آماج نفوذ دشمن بر می‌شمارند: «عمال اجانب باز در ایران هستند؛ در آذربایجان شما هست، در کردستان هست، در تهران هست؛ همه‌جا منتشرند با صورتهای مختلف، اسمهای مختلف؛ لکن برنامه واحد» (امام خمینی، ۱۳۸۶، ج ۷: ۴۵۱)؛ اما در این میان، به اذعان امام خمینی (ره)، مراکز علمی به‌ویژه دانشگاه‌ها و حوزه‌های علمیه، از مهم‌ترین مراکز تمرکز نفوذگذاران هستند؛ چراکه این نهادها مدیریت سیستم تولید نخبگان و مسئولان آینده کشور و بازتولید ایدئولوژی مختار نظام متناسب با نیازهای زمان را بر عهده دارند.

در جدول شماره (۴)، علل مادی مسأله نفوذ از منظر امام خمینی (ره) ضمن بیان منابع مرتبط با هر علت در صحیفه امام (ره) ارائه شده است.

منبع	علت مادی
۳۴۷-۲۰	۱ اقتصاد (تحریم اقتصادی)
۲۶۲-۶ / ۴۸۵-۳	۲ سیاست - فرهنگ - اقتصاد - نظامی
۳۶۸-۱۸ / ۵۱۸-۱۰ / ۵۱۷-۱۰	۳ توطئه
۴۲۴-۲۱ / ۲۷۲-۱۶	۴ حيله
۲۳۱-۷ / ۵۱۹-۱۶ / ۳۳۶-۱۲	۵ دانشگاه‌ها (مراکز علمی)
۱۴۳-۱۴	۶ طرح شیطانی
۲۲۰-۱۲	۷ نقشه
۳۷۷-۱ / ۲۲۰-۱۲	۸ نیرنگ

۴۵۱-۷ / ۲۳۳-۲۱	در هر جا و در هر مقوله‌ای	۹
۳۶-۱۶	همه چیز اسلام	۱۰
۱۵۷-۱۱	جاسوسی	۱۱

جدول شماره (۴): علل مادی مسأله نفوذ از منظر امام خمینی (ره)

در شکل شماره (۳) نیز نمودار آماری علل مادی مسأله نفوذ در نگاه معمار کبیر انقلاب، آورده شده است:

۳-۴. علل صوری مسأله نفوذ از منظر امام خمینی (ره)

در اقسام تعریف، یکی از راه‌های مفهوم‌شناسی یک پدیده، شناسایی پدیده است از طریق اوصاف عرضی که به منزله علائم بیرونی هستند؛ به عبارت دیگر، در تبیین علل صوری یک مسأله، واکاوی ویژگی‌ها و اوصاف آن پدیده مورد نظر است تا از طریق شناخت آنها، ابعاد و وجوه مختلف مسأله مکشوف شده و ارائه تعریفی جامع از آن پدیده سهل تر گردد. مسأله نفوذ نیز از این قاعده مستثنی نبوده و مفهوم‌شناسی روشمند این مسأله از منظر امام خمینی (ره) درهم تنیده با وصف‌شناسی آن در نگاه ایشان است؛ ازین رو در جدول زیر فهرستی از اوصاف و ویژگی‌های مسأله نفوذ مبتنی بر بیانات استخراج‌شده امام راحل، آورده شده است:

منبع	علت صوری	ردیف
۲-۴۸۹ / ۱۱-۳۱۴-۱۲-۴۷۱-۲ / ۴۶۱-۷ / ۲۳۱-۷	اقدام در پوشش اسلامی	۱
۶-۱۱۷ / ۲۱-۴۲۴	اقدام در پوشش اسلامی و ملی‌گرایی	۲
۷-۴۱۹	اقدام در پوشش گفتار به ظاهر صحیح	۳
۶-۲۷۱ / ۷-۴۵۱	اقدام در پوشش‌های مختلف	۴
۷-۴۱۹	اقدام در پوششی حق‌به‌جانب	۵
۷-۶۰	اقدام در پوششی ظاهرالصلاح	۶
۲-۴۶۱ / ۷-۶۳	اقدام در پوششی فریبنده	۷
۶-۵۱۵	اقدام در پوششی موجه	۸
۱۱-۳۸ / ۱۳-۱۹ / ۱۳-۳۶۵-۱۶ / ۴۶-۱۶ / ۵۱۹-۱۸ / ۳-۱۱	تدریجی و بلند مدت بودن	۹
۱۹-۲۳۸ / ۶-۱۱۷-۱۹ / ۴۳-۲۱-۴۲۴		

۴۲۰-۲۱	ظریف بودن	۱۰
۳۷۱-۱۹	فرآیندی بودن	۱۱
۴۲۴-۲۱ / ۵۶-۷	جذابیت محور بودن	۱۲
۴۷۱-۱۲	دشواری در تشخیص	۱۳
۲۶۲-۶ / ۳۸۴-۵	رابطه‌ای بودن	۱۴
۴۳۶-۱۷ / ۵۳۴-۱۳	غیر مستقیم بودن	۱۵
۱۱۹-۱۶ / ۱۱۷-۶	غیر ملموس بودن	۱۶
۱۵۷-۱۳ / ۳۶۷-۷	کارشناسی و مطالعه شده	۱۷
۵۱۷-۱۰ / ۵۱۸-۱۰ / ۵۲۱-۱۰ / ۵۲۸-۱۰ / ۵۰۴-۱۱ / ۵۱۴-۱۱ / ۵۱۴-۱۲ / ۳۳۶-۱۳ / ۳۹۳-۱۳ / ۳۹۹-۱۳ / ۳۹۹-۱۳ / ۳۲۱-۱۵ / ۳۲۱-۱۵ / ۲۷۸-۲۱ / ۲۳۸-۱۹ / ۴۷۸-۱۸ / ۳۶۹-۱۸ / ۳۶۸-۱۸ / ۱۷۲-۱۸ / ۳۲۱-۱۰ / ۲۳۸-۱۰ / ۳۱۳-۱۰ / ۵۲۳-۱۰ / ۲۲۰-۱۲ / ۲۲۰-۱۲ / ۴۳۷-۲ / ۱۲۰-۲۱ / ۳۸۳-۱۸ / ۴۳۶-۱۷ / ۲۰۴-۳ / ۲۰۴-۳ / ۲۵۴-۳ / ۱۱۷-۶ / ۳۷۶-۶ / ۵۱۵-۶ / ۲۱۳-۷ / ۸۱-۹ / ۶۳-۷	نرم بودن	۱۸
۳۶۹-۱۸ / ۴۴۰-۱۴ / ۳۹۹-۱۳ / ۳۶۵-۱۳ / ۱۹-۱۳ / ۱۵۷-۱۳ / ۹۳-۱۲ / ۴۳-۱۹ / ۲۷۱-۶ / ۴۵۱-۷ / ۲۴۱-۹ / ۷۷-۹ / ۸۱-۹	مبتنی بر نقشه	۱۹

جدول شماره (۵): علل صوری مسأله نفوذ از منظر امام خمینی (ره)

چنانکه محتویات جدول فوق نشان می‌دهد، از منظر امام خمینی، نفوذ نقشه‌ای تدریجی، کارشناسی شده و جذابیت محور است که در مجرای ارتباطی دوسویه به دنبال تأثیرگذاری بر گروه‌های مختلف ملت است و از آن منظر که نرم است و در پوشش‌های گوناگون صورت می‌گیرد، تشخیص آن دشوار بوده و می‌تواند ضربات جبران‌ناپذیری بر ملت و نظام اسلامی وارد آورد. ویژگی‌های ذکرشده، در قالب نموداری آماری در شکل شماره (۴) نشان داده شده است.

۴-۴. علت غایی مسأله نفوذ از منظر امام خمینی (ره)

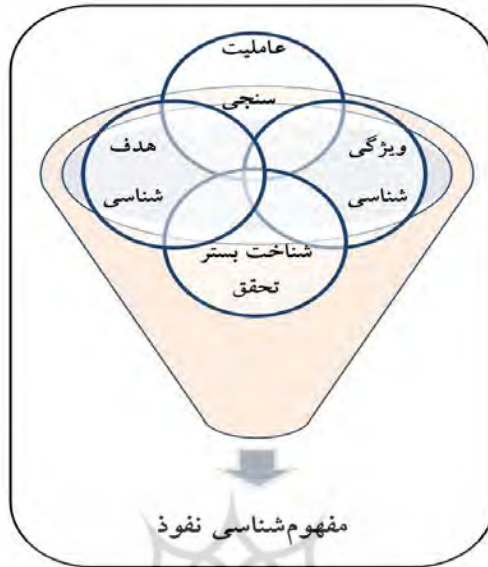
هرگاه صحبت از غایت‌شناسی مسأله‌ای می‌شود، بی‌درنگ متعلق این شناخت که انسان و اجتماع است، به ذهن متبادر می‌گردد. بررسی پدیده نفوذ در این ساحت، از آن منظر که واکاوی فعل اجانب نسبت به ملت ایران است در چارچوب «سیاست معطوف به قدرت» قرار می‌گیرد و فرسنگ‌ها از «سیاست معطوف به سعادت» فاصله دارد. در این رویکرد، فاعل نفوذ بدین خاطر که تقیدی به آموزه‌های اخلاقی در خود نمی‌یابد، تنها با هدف تأمین حداکثری منافع مادی خود، به دنبال سست کردن پایه‌های آموزه‌های اخلاقی و تزریق تفکرات مختار خود به جای ایدئولوژی‌ها و فرهنگ رایج در جامعه مخاطب خویش است. با این حساب، استحاله و دگرگون‌سازی منظومه بینش، گرایش و کنش مخاطب، می‌تواند

کلان‌ترین غایت اجانب از پیاده‌سازی پروژه نفوذ باشد. در این تبیین غایی، از سویی به رابطه غایت و نتیجه فعل و از سویی به عواملی توجه می‌شود که پدیده را از جلو به سمت خود می‌کشند و بدان جهت می‌دهند. بنابراین علاوه بر رابطه‌ای که بین فعل و فاعل است، رابطه خاصی نیز بین فاعل و نتیجه فعل است (طباطبایی، ۱۳۹۲: ۵۳۹). در تبیین علل غایی این مسأله، امام خمینی (ره) بیست علت را برمی‌شمارند که می‌توان این علل را ذیل دو علت غایی و اساسی خلاصه کرد: یکی «استحاله مخاطب» و دیگری «تهی کردن مخاطب از عناصر مولد قدرت درون‌زا». در جدول شماره (۷)، بیست علت غایی دشمنان از پیاده‌سازی برنامه نفوذ در کشور ذکر شده است.

منبع	علت غایی
۱۱-۳۱۴/۱۱-۵۰۴-۱۲/۹۳-۱۳/۱۵۷-۱۳/۳۹۹-۱۳ ۱۴-۴۴۰/۱۵-۳۲۱-۱۶/۴۶-۹/۲۴۱	۱ استحاله مخاطب
۶-۱۲۵	۲ ارتجاعی و وحشیانه نشان دادن نهضت
۷-۵۶	۳ از بین بردن استقلال کشور
۲-۴۳۷/۹-۸۱-۱۹/۳۷۱	۴ ایجاد انحراف در جوانان و انسان‌های مستقیم
۱۱-۲۲۱/۱۸-۳	۵ ایجاد انحراف در راه ملت و نظام اسلامی
۷-۳۶۷	۶ ایجاد ناراضی عمومی
۱۰-۵۲۳	۷ ایجاد یأس در بین ملت نسبت به انقلاب
۱۳-۱۵۷	۸ باز کردن راه چاپیدن یک ملت
۱۰-۵۲۱/۶-۳۷۶	۹ برهم زدن اوضاع و تسلط بر کشور
۷-۵۴۰/۶-۲۷۱	۱۰ برگرداندن مسائل سابق در کشور
۵-۳۸۴	۱۱ تحمیل اغراض استعمارگرانه
۱۳-۱۹	۱۲ جدا کردن روحانیت از ملت
۱۸-۳۶۸	۱۳ جداسازی سیاست از مذهب
۷-۶۳	۱۴ جلوگیری از ایجاد رفاه اجتماعی
۱۶-۵۱۹	۱۵ در دست گرفتن مقدرات یک دولت و ملت
۱۳-۵۳۴/۹-۸۱	۱۶ زدودن خودباوری ملی
۲-۴۸۹/۲۱-۴۲۴	۱۷ ساقط و منحط کردن روحانیت
۹-۸۱	۱۸ غرب زده کردن جوانان

و تعریف امام خمینی (ره)، به عنوان بنیان‌گذار کبیر انقلاب اسلامی، نسبت به مسأله نفوذ خارجی از اهمیت خاصی برخوردار است.

فهم ساختمان و شناخت ساختار نفوذ خارجی در ایران اسلامی بر مبنا و در چارچوب دستگاه اندیشه‌ای امام راحل، واجد اجزائی است که اگر پژوهشگری بخواهد این ساختمان نفوذ مبنا را مورد بازشناسی قرار دهد، گریزی از واکاوی این اجزا ندارد و در این راه بایستی چهار گام را پیماید: گام نخست، پاسخگویی به این پرسش است که نفوذ در کشور در چه بستری محقق می‌شود و از چه جنسی است. دومین گام، مشخص ساختن عاملیت این نفوذ است؛ یعنی باید ببینید چه کسانی عهده‌دار طراحی و پیاده‌سازی نفوذ در داخل کشورند. سومین قدم، تبیین مختصات و ویژگی‌های برنامه نفوذ است؛ به این معنا که اگر راهبردی در چارچوب برنامه نفوذ خارجی تعریف شده باشد، باید واجد چه ویژگی‌هایی باشد. گام نهایی و چهارم نیز، بازشناسی اهداف متصور بر برنامه نفوذ خارجی است. بنابراین، اگر این چهار گام در افق منظومه تفکراتی اندیشمندی به صورت صحیح و کامل پیموده شود، آنگاه می‌توان این ادعا را داشت که کلیت مفهوم «نفوذ» از منظر آن صاحب نظر، فهم و مورد بازشناسی واقع شده است.

شکل شماره (۶): دستگاه فهم نفوذ خارجی در چارچوب اندیشه امام خمینی (ره)

پژوهش حاضر، از رهگذر پیمودن چهار گام فوق در چارچوب منظومه تفکر امام خمینی (ره) که در ساحتی متجلی در مجموعه بیانات معظم له است، به دنبال فهم چارچوبه نگاه امام (ره) به مسأله نفوذ و استخراج تعریف ایشان از مفهوم نفوذ در خور ظرفیت پژوهش بوده است. حال، با استفاده از نتایج، محتوا و خروجی‌های حاصل از پژوهش، می‌توان اینچنین بیان داشت که از منظر امام راحل: «نفوذ نقشه‌ای تدریجی، کارشناسی شده و جذابیت‌محور است که در مجرای ارتباطی دوطرفه به دنبال تأثیرگذاری بر گروه‌های مختلف ملت است و از آن‌منظر که نرم است و در پوشش‌های گوناگون صورت می‌گیرد، تشخیص آن دشوار بوده و می‌تواند ضربات جبران‌ناپذیری بر ملت و نظام اسلامی وارد آورد. غایت این نقشه غیرملموس که توسط عاملیت داخلی و خارجی نفوذ پیاده‌سازی می‌شود، استحاله مخاطب و هدف آن، تهی کردن ملت و نظام اسلامی از عناصر مولد قدرت است».

در واقع، این تعریف، نشان‌دهنده ابعاد مختلف مفهوم‌شناسی مسأله نفوذ از دیدگاه امام خمینی (ره) است که می‌تواند به‌عنوان کمک‌کار برای پژوهشگرانی ایفاء نقش کند که می‌خواهند به بررسی و واکاوی ابعاد مختلف مواجهه با مسأله نفوذ در سپهر نظر و عمل امام راحل عظیم‌الشأن همت بگمارند. پژوهش‌هایی که به خاطر جایگاه و ضرورت والای انجام آنها، اهمیت‌شان معین است اما به خاطر نوپا بودن حوزه مطالعات نفوذ در ایران، آنطور که شایسته و بایسته است تاکنون به آنها پرداخته نشده است.

منابع

- (۱) ابوالحمد، عبدالحمید (۱۳۶۵). مبانی سیاست، تهران: توس، جلد ۱.
- (۲) احمدیان، علی اکبر (۱۳۹۴). «نظریه نفوذ؛ تبیین ماهیت انواع نفوذ و رابطه آنها با دستگاه چهار طیفی تهدید با بهره‌گیری از دیدگاه‌ها و بیانات امام خامنه‌ای»، فصلنامه آفاق امنیت، شماره ۲۸، پاییز.
- (۳) افتخاری، اصغر (۱۳۷۹). انتظام ملی؛ جامعه‌شناسی سیاسی نظم از دیدگاه امام خمینی (ره)، تهران: سازمان عقیدتی سیاسی نیروی انتظامی.
- (۴) افتخاری، اصغر (۱۳۸۰). اقتدار ملی؛ جامعه‌شناسی سیاسی قدرت از دیدگاه امام خمینی (ره)، تهران: سازمان عقیدتی سیاسی نیروی انتظامی.
- (۵) افتخاری، اصغر (۱۳۸۲). وفاق ملی؛ جامعه‌شناسی سیاسی وحدت از دیدگاه امام خمینی (ره)، تهران: سازمان عقیدتی سیاسی نیروی انتظامی.
- (۶) امام خمینی، سید روح‌الله (۱۳۸۶). نسخه الکترونیکی صحیفه امام خمینی (ره).
- (۷) پورکاوه دهکردی، محمد؛ صلواتیان، سروش (۱۳۹۶)، «فرایند و سازوکار پروژه نفوذ بر مبنای دیدگاه مقام معظم رهبری»، فصلنامه مطالعات انقلاب اسلامی، شماره ۵۰، پاییز.
- (۸) جعفری هرستانی، علی (۱۳۹۴). مبانی معرفتی اندیشه امام خمینی (ره)، تهران: سدید.
- (۹) جعفری هرستانی، علی؛ محمد اسماعیل پسندیده (۱۳۹۵). سیر در بیراهه: مروری بر ماجرای قائم‌مقامی و انحراف و عزل آیت‌الله منتظری و مواضع امام خمینی (ره) در مقابل آن، تهران: سدید.
- (۱۰) حدادی، حمیدرضا (۱۳۹۵). پایان نامه «راهبرد شناسی مقابله با نظام سلطه در اندیشه سیاسی امام خمینی (ره)»، مقطع کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی.
- (۱۱) دال، رابرد؛ بروس، استاین بریکنر (۱۳۹۲). تحلیل سیاسی مدرن، ترجمه حمیرا مشیرزاده، تهران: فرهنگ رجا.
- (۱۲) درخشه، جلال (۱۳۹۳). گفتمان سیاسی شیعه در ایران معاصر، تهران: دانشگاه امام صادق (ع).
- (۱۳) سلحشوری، احمد (۱۳۹۳). «فرهنگ آمریکایی و راه‌های مقابله با آن از منظر امام خمینی (ره)»، فصلنامه مطالعات ملی، شماره ۶۰، زمستان.
- (۱۴) طباطبایی، محمدحسین (۱۳۹۲). اصول فلسفه و روش رئالیسم، شرح از مرتضی مطهری، تهران: صدرا.
- (۱۵) عالم، عبدالرحمن (۱۳۷۳). بنیادهای علم سیاست، تهران: نشر نی.
- (۱۶) کیانی مجاهد، حامد (۱۳۹۷). نفوذ گفتمانی ایالات متحده آمریکا در جمهوری اسلامی ایران از منظر بازاریابی سیاسی، پایان‌نامه مقطع کارشناسی ارشد، دانشگاه امام صادق (ع).

- ۱۷) مصباح یزدی، محمد تقی (۱۳۶۶). آموزش فلسفه، تهران: سازمان تبلیغات اسلامی.
- ۱۸) مقتدر، یونس؛ کتابی، محمود (۱۳۹۷). «بررسی رابطه سرمایه اجتماعی و قدرت نرم ایران»، فصلنامه رهیافت انقلاب اسلامی، سال دوازدهم، شماره ۴۵، زمستان.
- ۱۹) مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره) (۱۳۸۰). استضعاف و استکبار از دیدگاه امام خمینی (ره)، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره).
- ۲۰) موسوی، سیدامین (۱۳۹۲). پایان‌نامه «اصول و راهبردهای دفاعی امام خمینی (ره) در مبارزه با استکبار»، مقطع کارشناسی ارشد، پژوهشکده امام خمینی و انقلاب اسلامی.
- ۲۱) مورهد، گریفین (۱۳۸۶). رفتار سازمانی، ترجمه مهدی الوانی و غلامرضا معمارزاده، تهران: مروارید.
- ۲۲) نای، جوزف (۱۳۸۷). قدرت نرم ابزارهای موفقیت در سیاست بین‌الملل، ترجمه سید محسن روحانی و مهدی ذوالفقاری، تهران: دانشگاه امام صادق (ع).
- ۲۳) نگارش، احمد (۱۳۸۴). دشمن‌شناسی از دیدگاه امام خمینی (ره)، قم: تحقیقات اسلامی.
- ۲۴) Giddens, Anthony (۱۹۸۴). *The Constitution of Society; Outline of The Theory of Structuration*, Cambridge: Polity Press.

